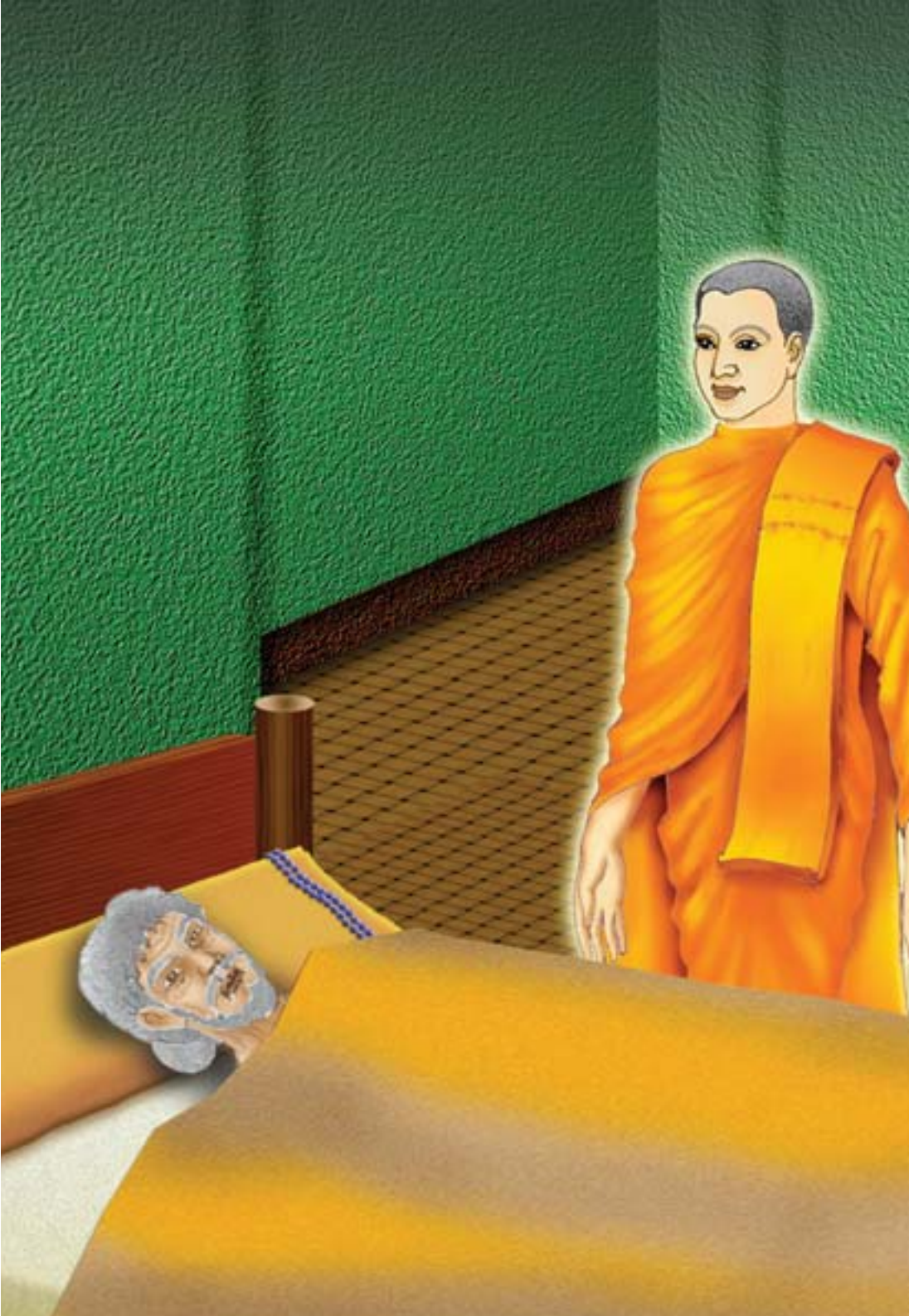

ป ระ ม า ท แ ล้ ว ต อ ง ตั้ ง ตั น ไ ห ม่ (๒)

ถ้าพวกพระองค์ละกามทั้งหลาย ซึ่งเป็นแหล่งที่ปุณฺชน
ข้องได้แล้ว จงปรารถนาความเพียรมั่นคง เป็นผู้มีขันติเป็นกำลัง
ทั้งมีใจตั้งมั่นเถิด ทางนั้นเป็นทางตรง ทางนั้นเป็นทางยอดเยี่ยม
เป็นพระสัทธรรมที่เหล่าสัตว์บุรุษรักษาแล้วเพื่อการเข้าถึงพรหมโลก

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๒)

๓๘๒

สิ่งที่เป็นสุดยอดของบุญ คือการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ถึงแม้ใจจะไม่ค่อยอยู่นิ่ง มักจะท่องเที่ยวไปตลอดเวลา บางครั้งก็ล่องลอยไปไกลจนตามไม่ทัน ผู้ที่ไม่ระวังรักษาใจปล่อยให้ฟุ้งซ่านไปอย่างนั้น จะมีชีวิตที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวายไม่มีความสุข หากเรารู้เท่าทันธรรมชาติของใจแล้ว เราจะได้หันมาฝึกใจ และจะได้เอาบุญละเอียดให้กับตนเองมากที่สุด ด้วยการนำใจที่ซัดส่ายล่องลอยไปตามที่ต่างๆ ให้มาหยุดมานิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เราย่อมจะพบกับความสุขที่ไม่เคยได้รับมาก่อนเลยในชีวิต

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน มหาโควินทสูตร ว่า

“ถ้าพวกพระองค์ละกามทั้งหลายซึ่งเป็นแหล่งที่ปुरुชนข้องได้แล้ว จงปรารภความเพียรมั่นคง เป็นผู้มีขันติเป็นกำลังทั้งมีใจตั้งมั่นเกิด ทางนั้นเป็นทางตรง ทางนั้นเป็นทางยอดเยี่ยม เป็นพระสัทธิธรรมที่เหล่าลัตบุรุษรักษาแล้วเพื่อการเข้าถึงพรหมโลก”

นอกจากอายตณนิพพานซึ่งเป็นเป้าหมายอันสูงสุดของมวลมนุษยชาติแล้ว การไปบังเกิดในพรหมโลกไม่ใช่ของง่าย เป็นสถานที่ที่ไปบังเกิดได้ยากเพราะบุคคลที่จะบังเกิดในพรหมโลกต้องปฏิบัติตามหลักธรรมขั้นพื้นฐานตามที่ได้กล่าวมาแล้ว และ

ประมาท แล้ว ต้อง ตั้งต้นใหม่ (๒)

๓๘๓

จะต้องบำเพ็ญเพียรภาวนาจนสำเร็จมานสมาบัติ และอาศัย
อำนาจมานสมาบัตินำไปบังเกิดในพรหมโลก พรหมที่อยู่ใน
พรหมโลก ท่านจะมีความสุขอยู่ด้วยการเข้ามานสมาบัติ

ฉะนั้น บุคคลที่จะไปบังเกิดในพรหมโลกได้นั้น ต้องได้
สำเร็จมานอันเป็นปฏิปทาที่จะไปบังเกิดในพรหมโลก *เหมือน
กับธัญชาณีพราหมณ์ที่เมื่อปฐมวัยไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต
ตั้งใจสั่งสมบุญทำความดีมาตลอด จนกระทั่งเข้าสู่มัชฌิมวัย
เกิดความประมาท ดำเนินชีวิตผิดพลาดไม่ยอมทำความดี ได้
ประพฤติดีศีลผิดธรรม ดำรงตนอยู่บนหนทางไปสู่อบายภูมิ
มุ่งหน้าแสวงหาทรัพย์เลี้ยงชีพเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึง
ศีลธรรมอันดีงาม แต่เพราะได้พระสารีบุตรเป็นยอดกัลยาณมิตร
ท่านได้ให้อโวกาเตือนสติพราหมณ์ให้กลับตัวกลับใจใหม่ เพื่อจะ
ได้ดำเนินชีวิตถูกต้องปลอดภัย ซึ่งธัญชาณีพราหมณ์ได้ปฏิบัติ
ตามทุกอย่าง

หลังจากที่พราหมณ์กลับกลายมาเป็นผู้ไม่ประมาทอีก
ครั้งหนึ่ง ก็ได้ตั้งใจสั่งสมคุณงามความดีเรื่อยมา เมื่อวันเวลา
ล่วงเลยไปหลายปี จากพราหมณ์หนุ่มก็กลายมาเป็นพราหมณ์
แก่ชรา และกำลังนอนอยู่บนเตียง เป็นที่พักครั้งสุดท้ายของ

*มก. ธัญชาณีสูตร เล่ม ๒๑ หน้า ๓๘๔

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๒)

๓๘๔

คนไข้ที่กำลังป่วยหนัก ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส แต่ยังมีสติ
อยากจะฟังธรรมิกถาจากพระสารีบุตร เพื่อจิตของตนจะได้ผ่องใส
มีสุคติเป็นที่ไปในเรื่องหน้า จึงสั่งคนรับใช้ให้ไปบอกพระเถระว่า
บัดนี้ตนเองป่วยหนัก ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส ถ้าพระคุณเจ้า
สะดวกขอให้มาโปรดด้วยเถิด

พระเถระรับการอาราธนาด้วยอาการดูเศร้าหมอง และ
เมื่อคนรับใช้นั้นกราบลากลับไปแล้ว ท่านก็ทรงจีวรและมุงหน้า
ไปที่บ้านของท่านพราหมณ์ ครั้นไปถึงก็นั่งบนอาสนะที่เขาจัด
เตรียมไว้ให้ ใกล้เคียงนอนของพราหมณ์ที่กำลังป่วยหนัก
พระเถระได้ถามถึงอาการเจ็บป่วยของพราหมณ์ว่า “ท่าน
พราหมณ์ ท่านยังพอทนได้ไหม พอดีจะยังอดภาพให้เป็นไปได้หรือ
ทุกขเวทนาของท่านทุเลาลงบ้างไหม อาการเจ็บป่วยของท่าน
ปรากฏค่อยคลายไปไม่ทวีขึ้นมิใช่หรือ”

ธัญชนิพราหมณ์ตื่นตันใจ ประนมมือไหว้พระธรรม
เสนาบดี กล่าวกับท่านด้วยเสียงอันแผ่วเบาว่า “พระคุณเจ้า
ผู้เปี่ยมด้วยกรุณาได้มาเยือนกระผมในยามนี้ ทุกขเวทนา
แสนสาหัสปรากฏอยู่ในร่างกายของกระผม ลมชนิดหนึ่งซึ่งมี
อยู่ในท้องมันมีฤทธิ์เหลือประมาณ นอกจากนี้ยังมีอาการเจ็บ
ปวดไปทั่วร่างกาย กระผมแทบจะทนไม่ไหว คงจะมีชีวิตอยู่อีก
ไม่นาน อายุขัยของผมนะถึงที่สุดแล้ว เพราะทุกขเวทนาแรง

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๒)

๓๘๕

กล้านัก อาการนี้ได้หนักทวีขึ้นเรื่อยๆ ไม่ถอยเลย ขอรับกระผม”
พราหมณ์กราบเรียนอาการเจ็บป่วยแล้ว ก็นอนนิ่งเฉยน้ำตาคลอ
อยู่ด้วยอาการของคนารู้ตัวว่าตนจักต้องตาย

พระเถระได้มองดูพราหมณ์ด้วยสายตาอันเต็มเปี่ยมไปด้วย
ความกรุณา ท่านรู้ว่าธัญชาณีพราหมณ์ผู้ได้สั่งสมคุณงาม
ความดีไว้มาก บัดนี้ มรณภัยได้มาปรากฏอยู่เบื้องหน้า ในยามนี้
สิ่งที่มีค่ามากที่สุดคือ ธรรมโอสถเท่านั้น อันจะเป็นที่พึ่งอย่าง
แท้จริง ฉะนั้น ท่านจึงได้แสดงธรรมมิกถาว่าด้วยความประเสริฐ
กว่ากันของภพภูมิชั้นต่างๆ ตั้งแต่नรกกับกำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน
ไล่เรื่อยมาตามลำดับ กระทั่งถึงความประเสริฐประณีตกว่ากัน
ของสวรรค์ในแต่ละชั้น พราหมณ์ปล่อยใจตามไปเรื่อยๆ มี
ความรู้สึกว่าตนเองจะได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นนั้นๆ

เมื่อพระสารีบุตรกล่าวถึงพรหมโลก ซึ่งประเสริฐกว่า
สวรรค์ทุกชั้น ทันทีที่พราหมณ์ได้ฟังคำว่าพรหมโลก ดวงตาก็
เปล่งประกายสุกใส ยิ้มแย้มสดชื่นด้วยความปิติยินดียิ่งนัก
เพราะพราหมณ์มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพรหมมาก มี
ความปรารถนาจะไปบังเกิดในพรหมโลก เมื่อพระเถระได้แสดง
ธรรมถึงพรหมโลก เห็นพราหมณ์มีใจเบิกบานมากขึ้น จึงดำริที่
จะแสดงปฏิบัติทางไปพรหมโลกแก่พราหมณ์ และก็กล่าวเตือน
สติพราหมณ์ว่า

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๒)

๓๘๖

“ท่านพราหมณ์ อาตมาจะแสดงปฏิบัติทางไปสู่พรหมโลกเพื่อความเป็นสหายกับเหล่าพรหมให้ฟัง ขอท่านจงตั้งใจเงี่ยโสตสดับเถิด ภิกษุในธรรมวินัยนี้ มีใจประกอบด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา แผ่ไปสู่ทิศเบื้องหน้า ทิศเบื้องหลัง ทิศเบื้องซ้าย ทิศเบื้องขวา ทั้งในทิศเบื้องบน เบื้องล่าง และเบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลกธาตุตลอดจนเหล่าสรรพสัตว์ทั้งปวง ในที่ทุกสถานตลอดกาลทุกเมื่อ ด้วยใจที่ประกอบด้วยเมตตาเป็นต้น ทำจนเป็นมหัคคตารมณ์อันหาประมาณมิได้ เป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีภัย และไม่มีความเบียดเบียน ข้อนี้อแล ก็เป็นปฏิบัติเพื่อความบังเกิดเป็นสหายกับพระพรหม”

เมื่อพระเถระแสดงปฏิบัติทางไปสู่พรหมโลก ด้วยการเจริญพรหมวิหารธรรมพราหมณ์ผู้มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะไปบังเกิดในพรหมโลก ก็เจริญพรหมวิหารธรรมจนได้บรรลุปฐมฌาน มีความสุขอันเกิดจากการเข้าปฐมฌาน ดับทุกขเวทนา กล้าอันเกิดจากพยาธิภัยได้หมด มีใบหน้าสดชื่นแจ่มใสเหมือนไม่ใช่คนป่วย เมื่อเกิดปีติซาบซ่านอันเกิดจากความสุขในการเข้าฌานแล้ว พราหมณ์ได้ฝากพระเถระให้ไปทูลลาพระบรมศาสดา เพราะเกรงว่าตนจะไม่มีโอกาสไปถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๒)

๓๘๓

ครั้นพระเถระเห็นว่าพอสมควรแก่เวลา จึงได้อำลา
พราหมณ์กลับ ในขณะที่พระเถระเดินทางกลับ ยังไม่ทันถึงพระ
เวฬุวันมหาวิหาร พราหมณ์ก็ได้ดับชีพลง ด้วยอำนาจแห่งฌาน
กุศลที่ตนได้บรรลุ กำลังฌานส่งผลให้ได้ไปอุบัติเป็นพรหมผู้มี
รูปร่าง มีรัศมีกายรุ่งเรืองสว่างไสว ประดิษฐานอยู่ในพรหมวิมาน
เสวยพรหมสมบัติอยู่ในพรหมโลกชั้นปาริฉตชาภูมิ

เราจะเห็นว่า ชีวิตของเราทุกคน เสมือนมีระเบิดเวลา
ติดตัวมา ที่พร้อมจะระเบิดทุกเมื่อ เวลาที่อยู่ในโลกนี้มีอยู่อย่าง
จำกัด ฉะนั้น เราจำเป็นต้องชิงช่วงเวลาที่เหลืออยู่ทำความดี
ประกอบความเพียรให้เต็มที่ ก่อนที่จะถูกพญามัจจุราชช่วงชิง
ชีวิตของเราไป ขณะนี้เรายังมีสุขภาพแข็งแรง มีกำลังใจที่
แข็งแกร่งถ้าไม่ประมาทในการปฏิบัติธรรม เราย่อมเข้าถึงธรรมได้
ไม่ยาก แต่ตอนนี้ถ้าเรามัวประมาทอยู่ เราก็อาจจะได้เห็นก่อนตาย
เหมือนอย่างท่านธัญญาณีพราหมณ์ ซึ่งกำลังถูกทุกขเวทนา
รุมเร้าอย่างหนัก อีกทั้งพญามัจจุราชก็กำลังคุกคามที่จะช่วงชิง
เอาชีวิตไป แต่เพราะได้ยอดกัลยาณมิตรอย่างท่านพระสารีบุตร
จึงทำให้พราหมณ์เอาตัวรอดได้ มีที่พึ่งเข้าถึงปฐมฌานได้ไป
บังเกิดในพรหมโลก แต่ที่โชคดีได้กัลยาณมิตรอย่างนี้ก็มีไม่มาก

ดังนั้น ช่วงชีวิตที่เหลืออยู่น้อยนิดในมนุษย์โลกนี้ แม้จะ

ประมาทแล้วต้องตั้งต้นใหม่ (๒)

๓๘๘

เป็นช่วงสั้นๆ แต่มีความหมายสำหรับการสร้างบารมีของเรามาก
เราจะไปแสวงหาบุญหรือสร้างบารมีในภพภูมิอื่น ก็ไม่ได้หรอก
มนุสสภูมิซึ่งก็คือภพภูมิที่เราอาศัยอยู่นี้ เป็นที่สร้างบารมีของเรา
มีกำลังมีเรี่ยวแรงเท่าไร ให้สร้างบารมีให้เต็มที่ อย่าได้ประมาท
ในการประพฤติปฏิบัติธรรม ให้มันล่งสมบุญ และฝึกฝนใจให้
บริสุทธิ์หยุดนิ่งกันตลอดเวลา

